

відношень гангліїв грудного відділу симпатичного стовбура (СС) людини в зародковому періоді. Вивчено 35 серій гістологічних зрізів зародків людини довжиною 6,5-14,0 мм тім'яно-куприкової довжини (ТКД), забарвлених гематоксилін-еозиноом, методом ван Гізона, Ніссля. Розвиток вегетативної нервової системи характеризується низкою спільних рис. Це – єдине походження вегетативних нейронів, міграційні процеси як основа формоутворення вегетативних вузлів. Джерелом нейронів периферичного відділу вегетативної нервової системи є гангліозна пластинка, яка виникає з нервових валиків – перехідної ділянки між нервовою пластинкою і шкірною ектодермою. Клітини гангліозної пластинки зміщуються у вентральному напрямку і з боків від дорсальної аорти утворюють СС. Подальша міграція клітин із зачатка СС та гангліозної пластинки призводить до формування попереду аорти передхребтових сплетень. СС розміщуються вентральніше нервової трубки і спинної струни. Латеральніше СС знаходяться соміти. Навколо первинних гангліїв формується сполучнотканинна капсула, яка має зв'язок зі сполучнотканинними волокнами передхребтової фасції. У цьому віці з'являється зв'язок СС з блукаючим нервом у вигляді пучка волокон, який з'єднує зачаток верхнього шийного вузла з блукаючим стовбуром.

УДК 611.135-053.1

ОСОБЛИВОСТІ БУДОВИ СУДИН ГРУДНОЇ ДІЛЯНКИ У ПЛОДІВ 5-6 МІСЯЦІВ

В.Ф.Кузь

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

При макроскопічному дослідженні двох плодів людини 200,0 мм тім'яно-куприкової довжини виявлено, що від грудної частини аорти попарно відходять міжреброві артерії, які прямують до міжребрових проміжків (від третього до п'ятого). На рівні голівок ребер відходить *r.dorsalis*. Від міжребрової артерії відходить латеральна гілочка, яка пронизує зовнішній міжребровий м'яз. Міжреброва артерія, меншого діаметра, знаходиться поверхневіше від вени. У судин слабо розвинуті м'язова та адвентиційна оболонки. Стінка артерій товстіша, ніж стінка вен.

УДК 611.353.013

РОЗВИТОК М'ЯЗІВ ПРОМЕЖИНИ В ПЕРЕДПЛОДОВОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

А.О.Лойтра

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Дослідження проведено на 25 передплодах 15,0-80,0 мм тім'яно-куприкової довжини (ТКД) методами мікроскопії гістологічних зрізів та тонкого пре-

парування. Встановлено, що на початку передплодового періоду розвитку (VII тиж) уроректальна складка росте в напрямку клоакальної мембрани, досягаючи її у передплоді 16,0-17,0 мм ТКД і перетворюється в уроректальну перегородку. Остання поділяє клоаку та мембрану на 2 частини: передню – сечостатевиий синус та сечостатевиу мембрану; задню – первинну пряму кишку та відхідникову мембрану. Зачаток клоакального стискача у зв'язку з вищезазначеними перетвореннями також поділяється на два відділи – сечостатевиий та відхідниковий. Протягом III міс (передплоди 33,0-80,0 мм ТКД) спостерігається диференціювання вказаних стискачів. Так, у ділянці сечостатевого стискача у передплоді XI-XII тиж виявляються окремі пучки зачатків м'язів, які досягають статевого горбика, що розцінено як появу цибулино-губчастого м'яза. У ділянці відхідникового стискача в передплоді 50,0-53,0 мм ТКД виявлено відокремлення м'язових пучків у вигляді тонкої пластинки, яка одним кінцем досягає бічної стінки таза, а другим – циркулярно розташованого м'яза-стискача відхідника, тобто м'яза-підіймача відхідника.

УДК 611.819

МОРФОГЕНЕЗ ДІАФРАГМИ В РАНЬОМУ ПЕРЕДПЛОДОВОМУ ПЕРІОДІ ОНТОГЕНЕЗУ ЛЮДИНИ

М.Д.Люттик, С.М.Лукацьова, Б.І.Шумко

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Виявлено, що на початку VII тиж внутрішньоутробного розвитку (передплоди 14,0-15,0 мм ТКД) сполучення між плевральною та очеревинною порожнинами ще зберігається. Зачаток діафрагми представлений поперечною перегородкою (ПП), яка щільно зрощена з краніальною поверхнею печінки і повторює її форму. Товщина ПП у різних відділах неоднакова. Так, у центральній частині її товщина сягає 120-140 мкм, а в бічних відділах зменшується до 20-30 мкм. У передплоді 16,0-18,0 мм ТКД зачаток діафрагми зверху межує з порожниною осердя, а знизу прилягає до верхньої поверхні печінки. У присерединних відділах між краніальною поверхнею печінки та каудальною поверхнею зачатка діафрагми утворюються щілини шириною до 60-80 мкм. Зрощена з печінкою центральна частина ПП охоплює зачаток стравоходу і зростається з дорсальною брижею, утворюючи стравохідний розтвір діафрагми. У передплоді 19,0-20,0 мм ТКД (кінець VII тиж) діафрагма з краніальною поверхнею печінки зрощена за допомогою серпоподібної та трикутних зв'язок. Отвір нижньої порожнистої вени розташований у задньомедіальному відділі ПП. Аортальний розтвір діафрагми розта-

шовується у ділянці дорсальної брижі, позаду і медіально від стравохідного розтвору та отвору нижньої порожнистої вени. Плевро-очеревинні канали на початку VIII тиж внутрішньоутробного розвитку повністю закриваються. Внаслідок закриття плевро-очеревинних каналів завершується перетворення ППУ діафрагму, в якій на даній стадії розвитку можна виділити груднинну, реброву і поперекову частини. Отже, критичним періодом можливого виникнення природжених діафрагмальних гриж внаслідок порушень процесів закриття плевро-очеревинних каналів є початок VIII тиж внутрішньоутробного розвитку.

УДК 611.65:618.232

СИНТОПІЯ ЯЄЧНИКІВ У ПЛОДА ЛЮДИНИ 3 МІСЯЦІВ

В.Ф.Марчук

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

При дослідженні плода людини 3-х місяців виявлені особливості топографії внутрішніх жіночих статевих органів. Права маткова труба, довжиною 8,2 мм, має вертикальний напрямок. До її медіальної поверхні прилягає яєчник довжиною 5,5 мм. У яєчнику відповідно до його положення розрізняються верхній трубний і нижній матковий кінці, бічна та присередина поверхні, передній вільний і задній брижовий краї. Товщина яєчника в середній ділянці становить 2,0 мм. Своєю присерединною поверхнею правий яєчник прилягає до бічної поверхні прямої кишки. Бічна поверхня правої маткової труби прилягає до медіального краю великого поперекового м'яза. Лійка правої маткової труби, як і верхній кінець правого яєчника, прилягає до випуклої частини сигмоподібної ободової кишки. Ліва маткова труба, довжиною 8,0 мм, розташована горизонтально, за винятком лійки, яка утворює прямий кут з ампулою труби. Лівий яєчник, довжиною 5,3 мм, розміщений над матковою трубою. Матковий кінець яєчника загострений, розміщується позаду тіла матки, торкаючись її задньої поверхні. Трубний кінець згладжений, безпосередньо межує з лійкою труби. У лівому яєчнику розрізняються передня і задня поверхні, верхній вільний та нижній брижовий краї. Товщина яєчника в середній його ділянці становить 2,1 мм. Власні зв'язки обох яєчників товщиною 0,6 мм. Довжина підвішувальної зв'язки правої яєчника становить 3,5 мм, лівого яєчника – 6,5 мм, що зумовлено відмінністю в їх положенні.

УДК 616.314-007.11-073.71

РЕНТГЕНОЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ ВАРІАНТІВ ПРОРІЗУВАННЯ ПОСТІЙНИХ ЗУБІВ

3.3.Масна

*Львівський національний медичний університет
ім. Данила Галицького*

Класифікацію варіантів прорізування постійних зубів, що мають молочних попередників, проведено в результаті аналізу 138 інтраоральних рентгенограм та 48 ортопантомограм дітей періоду змінного прикусу. Аналіз рентгенівських знімків зубощелепної ділянки дітей 5-12 років засвідчив, що процеси резорбції коренів молочних зубів та кісткової пластинки, яка розділяє зачаток постійного зуба з його молочним попередником, можуть відбуватися паралельно або по чергово з певним часовим проміжком. Можливі три фізіологічні варіанти прорізування постійного зуба: а) з паралельним перебігом резорбції кісткової пластинки зубної комірки та коренів молочного зуба; б) з затримкою резорбції коренів молочного зуба; в) з затримкою резорбції кісткової пластинки. Всі три варіанти можуть спостерігатися в однієї дитини при прорізуванні різних зубів. При фізіологічній зміні зубів часовий проміжок між завершенням резорбції коренів молочних зубів та кісткової пластинки короткий, затримку одного з процесів можна діагностувати лише рентгенологічно. Проте тривала затримка резорбції кісткової пластинки зубної комірки чи коренів молочних зубів може стати причиною розвитку аномалій прорізування зубів, тому рентгенологічне виявлення затримки одного з названих процесів є підставою для продовження спостереження над перебігом прорізування даного постійного зуба.

УДК 611.43.018.72:611.013

КОРЕЛЯЦІЙНИЙ АНАЛІЗ МІЖТКАНИННИХ ВЗАЄМОВІДНОШЕНЬ У РАНЬОМУ ЕМБРІОНАЛЬНОМУ ГІСТОГЕНЕЗІ БРАНХІОГЕННОЇ ГРУПИ ЗАЛОЗ ЛЮДИНИ

І.Ю.Олійник

*Буковинська державна медична академія,
м. Чернівці*

Зміна розмірів ядер клітин служить загальним критерієм ступеня і перебігу дивергентного диференціювання клітинного компоненту ембріональних зачатків тканин, які знаходяться у взаємозв'язку і мають вплив один на другого. Загальногістологічними і кількісними морфологічними методами вивчали каріометричні характеристики клітин епітелію та мезенхіми в процесі нормального генетично детермінованого ембріонального гістогенезу бранхіоген-